

## CAPITOLUL I

# Femeile și iubirile bolnăvicioase

În ultimii o sută de ani, femeia a cucerit teritorii numeroase și foarte valoroase. Dreptul de vot, independența economică și libertatea de a alege cum, când, unde și cu cine să aibă copii sunt niște cuceriri incontestabile. Cu toate acestea, printre aplauzele provocate de atâtea victorii, au început să străbată nemulțumirile femeilor independente și emancipate care suferă dintr-o „dragoste bolnăvicioasă”. Până nu demult, lamentările lor se puteau adăuga cu ușurință listei interminabile de rele tratamente și încercări de marginalizare socială cărora femeia le era victimă. „Suferința din dragoste” era doar o altă nemulțumire și nici măcar atât, pentru că, printre atâtea revendicări fundamentale, o lacrimă, o așteptare, un nod în gât sau o insomnie păreau niște detalii neesențiale. Dacă ținem cont de discriminările pe care le-a îndurat femeia de-a lungul secolelor, întrebarea dacă ea este fericită în dragoste este echivalentă cu preocuparea față de sănătatea unghiilor sau a dinților unui copil care muncește într-o mină de cărbune în Țara Galilor.

În ziua de azi, vocile femeilor care suferă din dragoste se aud mai tare, având în vedere că alte probleme mai grave au fost deja rezolvate. Lamentările lor sună discordant într-o lume pe care multe dintre ele o consideră cucerită. Cunoaștem cu toții cel

puțin o femeie care se plânge că este nefericită în dragoste. Ecoul suferinței sale răzbate la muncă, la sala de fitness, la întâlnirile între prietene și în serialele de televiziune. Putem spune că este un subiect de actualitate pentru sexul feminin. Bineînțeles, cunoscut și frecventez toate aceste locuri, dar, în această carte, voi vorbi sprijinindu-mă pe experiența mea de psihanalist.

### *Iubitele neiubite*

Când vom vorbi despre femei care suferă din dragoste, ne vom referi la femei care suferă de pe urma unei iubiri bolnăvicioase, nu neapărat la femei abuzate, ci la femei prizoniere în relații imposibile, nesănătoase, la femei care plâng după o dragoste pierdută sau fără viitor, chiar dacă ele își petrec toată viața agățându-se de această suferință și de această relație. Ne vom referi la femei fidele unor relații intermitente, unor iubiri ascunse, interzise, clandestine. La femei extraordinare care se transformă în fetițe bolnave dacă un bărbat nu le mai sună. Femei captive ale unei suferințe din dragoste, condamnate să se lipească de orice bărbat sau să se lase strivite sub orice cizmă. Femei supuse care nu se mai plictisesc de refrenul: „Nu vreau o relație serioasă”. Femei supuse, docile, înfricoșate, indulgente. Femei puternice în fața dificultăților vieții, strălucite din punct de vedere profesional, pregătite să înfrunte orice provocare, curajoase în orice situație, dar incapabile să se protejeze de acest bărbat care le provoacă suferință. Femei dispuse să mai aștepte o vreme, să aștepte mereu. Înșelate, trădate, prinse în iubiri bolnăvicioase...

Dar unde încep abuzurile psihologice ale partenerilor lor și unde se termină „iubirea bolnăvicioasă”, iată o întrebare dificil de tranșat. Și când spun că aceștia le iubesc în manieră nepotrivită, nu mă refer la faptul că NU le iubesc, din contră, este posibil să le iubească mult; dar le iubesc nesănătos. Iubesc o alta pe

care o văd în ea și care nu este ea, o iubesc într-o manieră bizară, întortocheată, iar ea se răsuțește și se contorsionează pentru a lua forma exactă ce corespunde caracterului capricios al acestei „iubiri bolnăvicioase”. Uneori, bărbatul iubește o femeie care este rodul imaginației sale și pretinde să-și transforme iubita reală în ceva ce nu este, iar ea își transformă ființa ca să-i fie pe plac. El nu ține cont aproape deloc de femeia reală, uneori nici măcar n-a încercat să-i afle gusturile, înclinațiile, dificultățile, și pentru ce ar face-o? Este suficient că ea este mereu acolo pentru el. Este o iubire croită „pe altă talie” care practic nu se potrivește bine nimănui, o iubire prea îngustă la brâu și prea largă la umeri; totuși, această femeie continuă s-o poarte, s-o suporte, în ciuda suferinței pe care i-o provoacă. O femeie captivă într-o astfel de iubire simte probabil aceeași senzație ca o femeie cocoțată pe tocurea cui, înalte, în niște pantofi cu vârfuri ascuțite, prea mici și prea strâmți. În timp ce toți cei din jurul ei o văd clătănându-se și poticnindu-se, ea se crede foarte elegantă și minunată, incapabilă să-și dea seama că este doar o femeie profund nefericită, care suferă.

Ceea ce susțin eu este că în orice femeie care a fost prinsă într-o iubire bolnăvicioasă cu o serie de bărbați există o femeie care se iubește bolnăvicios pe sine. Și când spun că se iubește bolnăvicios, vreau să spun că se iubește nesincer. Cuvintele sale vor să spună ceva, dar acțiunile sale dezvăluie că vrea altceva. Eu nu spun că ea nu se iubește suficient, că nu se apreciază pe sine. Se poate chiar ca, fără să știe, să se iubească pe sine excesiv și să se simtă atât de puternică în sinea ei, încât este capabilă să depășească, pentru dragoste, toate dificultățile pe care i le presară în cale viața, deși costurile sunt enorme. Făcând o paralelă, cineva care a încheiat o afacere păguboasă nu este neapărat o persoană fără bani, aceasta poate să rămână fără bani pentru că nu a calculat bine, din cauza unei afaceri neinspirate sau a unei

investiții proaste. Dar faptul că s-a trezit fără bani reprezintă o consecință, nu o cauză. Să te trezești fără stimă de sine poate fi consecința faptului că ai investit nechibzuit amorul propriu. Uneori, amorul propriu are o înclinație îngrijorătoare spre eroism, spre a-și arunca singur pe umeri o mantie magică care-l face să se simtă capabil de fapte de vitejie uriașe ce nu-i vor aduce nici succes, nici o reputație la nivel mondial și nici măcar nu-i vor asigura un loc în Rai. Dimpotrivă, nu se va alege decât cu oboseală, umilință și suferință.

### *Vorbesc femeile*

Experiența mea de psihanalist mi-a dat ocazia să întâlnesc numeroase femei care sufereau din dragoste. Poveștile lor apar cosmetizate în paginile următoare, astfel încât nici ele însele să nu se poată recunoaște. Toate aceste femei m-au învățat ceva. Toate și fiecare în parte mi-au permis să descopăr un răspuns fascinant și individual. Înainte de toate, le mulțumesc tuturor. Abordez fiecare dintre aceste povești ca și când ar fi prima și nu mă pot abține să nu mă întreb: „Dar de ce?” „Și de ce această femeie, atât de inteligentă, atât de ingenioasă și care are o situație bună nu-și dă seama cât de mult suferă?” Și dacă știe, de ce acceptă asta ca și când nu ar exista altă soluție? Și de ce suferă ea, inclusiv pentru sfârșitul unei relații care mergea atât de prost? Și de ce se întoarce la el, deși a suferit atâta lângă el? Și de ce îi lipsește atât de mult, dacă practic nu se mai suportau? Și de ce așteaptă în continuare ca el să se schimbe, deși este evident că nu se va schimba niciodată? Și de ce i se pare acest bărbat extraordinar, dacă el nu este așa în realitate? Și de ce a căutat un alt bărbat care să-i semene leit celui dinainte?

Din toate aceste întrebări se conturează o întrebare esențială: ce are ea de câștigat? Ce tranzacție ciudată și misterioasă a făcut

ea cu ea însăși, cu acest bărbat, cu viața, pentru a crede că o situație atât de dureroasă îi este rentabilă? Cum se explică faptul că opune atâta rezistență față de ideea de a abandona această poziție care aparent este atât de inconfortabilă? Încercarea de a răspunde la aceste întrebări reprezintă subiectul cărții de față și se va regăsi ca un fir roșu în aceste pagini, diferențiind-o astfel de alte cărți.

### *„Ce am făcut ca să merit asta?”*

Nu sunt singura din cabinetul meu care își pune întrebări. Pacienta care vine la psihanaliză caută la rândul ei niște răspunsuri. În fiecare persoană, indiferent că este femeie sau bărbat, care suferă și care își înșiră lista de plângeri în fața altcuiva, chiar dacă nu rostește propriu-zis cuvintele, există de fapt ceva care protestează: „Ce am făcut ca să merit asta?” În general, repet – chiar dacă nu rostește cuvintele – tonul vocii sale te duce cu gândul mai degrabă la o plângere decât la o întrebare și nu pare să aștepte un răspuns, ci o mângâiere. În mod normal, așteaptă să audă de la interlocutorul său mai degrabă ceva de genul: „Nu este vina ta, este o nedreptate, tu ești extraordinar(ă), bineînțeles că nu meriți asta. Circumstanțele sunt dure și celălalt este «cel rău»”.

Evident, există suferințe pe care nu le merită nimeni. Nimeni nu merită să fie iubit bolnăvicios și cu atât mai puțin maltratat. Dar atunci când un pacient formulează o asemenea nemulțumire în cabinetul unui psihanalist, acesta din urmă îi ia în serios întrebarea, în sens literal, și se pune pe treabă pentru a-l ajuta să înțeleagă. Ce a făcut omul acesta pentru a merita așa ceva? Întrebările pacientului și ale psihanalistului încep să se lege și pleacă împreună pe un drum în căutarea unor răspunsuri. Pe parcursul terapiei și cu ajutorul psihanalistului, pacientul ajunge să-și răspundă incluzându-se în propria întrebare.